

РЕШЕНИЕ
«22» апрель 2021 г.

КАРАР
№ 23

Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Янгул авыл жирлегендә муниципаль хезмәт турында нигезләмәне раслау хакында

"Россия Федерацииндә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" гы Федераль закон, "Россия Федерацииндә муниципаль хезмәт турында" гы Федераль закон, "Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында" гы Татарстан Республикасы Законы, Балтач районы прокуратурасының 18.03.2021 ел, № 02-08-02-2021 протесты нигезендә, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы "Янгул авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, Янгул авыл жирлеге Советы КАРАР ИТТЕ.:

1. Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районының Янгул авыл жирлегендә муниципаль хезмәт турындагы нигезләмәне, 1 нче кушымта нигезендә расларга.

2. 18.12.2020 елнын № 14 каарын ел үз көчен югалткан дип танырга

3. Элеге каарарны "Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталы" интернет – ресурсында бастырырга һәм Татарстан Республикасы Балтач муниципаль берәмлекләре порталы составында Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районының рәсми сайтында (baltasi.tatarstan.ru) һәм жирлекнең маxус мәгълүмат стендларында урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә.

4. Элеге каарарның үтәлешен контролльдә тотуны үз өстемә алам.

Татарстан Республикасы
Балтач муниципаль районы
Янгул авыл жирлеге башлыгы

Р.Ф.Габдрахманов

Күшымта
Совет карары буенча
Яңгул авыл жирлеге башлыгы
Балтач муниципаль районы
«22» апрель 2021 ел, № 23

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БАЛТАЧ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ЯҢГУЛ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНДӘ МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

1 бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 статья. Элеге Нигезләмәнең жайга салу предметы

1. Элеге Нигезләмә Балтач муниципаль районы Яңгул авыл жирлегендә муниципаль хезмәтне оештыру өлкәсендәге мөнәсәбәтләрне жайга сала, шулай ук федераль, республика законнары нигезендә муниципаль хезмәткәрләрнен муниципаль хезмәт үтү шартларын һәм Балтач муниципаль районы Яңгул авыл жирлегендә муниципаль хезмәткәрләрнен хокукий хәлен (статусын) билгели.

2. Элеге Нигезләмә белән жирле үзидарә депутатларының, сайланулы органнары әгъзаларының, жирле үзидарә сайланулы вазыйфаи затларының, авыл жирлегенең дайми нигездә эшләүче һәм юридик затлар буучы сайлау комиссияләренең (алга таба – муниципаль берәмлекләрнең сайлау комиссияләре) хәлиткеч тавыш хокукуна ия әгъзаларының статусын билгеләми, чөнки күрсәтелгән затлар (алга таба – муниципаль вазыйфаларны биләүче затлар) муниципаль хезмәткәрләр булып тормый.

2 статья. Муниципаль хезмәт

1. Муниципаль хезмәт – гражданнарның хезмәт шартнамәсе (контракты) төзү юлы белән билән торган муниципаль хезмәт вазыйфаларында дайми нигездә башкарылучы профессиональ эшчәнлек.

2. Муниципаль берәмлек муниципаль хезмәткәр өчен эшкә яллаучы булып тора, аның исеменнән эшкә яллаучы вәкаләтләрен эшкә яллаучы вәкиле (эш бируч) гамәлгә ашыра.

3. Эшкә яллаучы вәкиле (эш бируч) авыл жирлеге башлыгы, жирле үзидарә органы житәкчесе булырга мөмкин.

3 статья. Муниципаль хезмәтнең хокукий нигезләре

1. Балтач муниципаль районы Яңгул авыл жирлегендә муниципаль хезмәтнең хокукий нигезләрен түбәндәгеләр тәшкил итә: Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартаңдагы 25-ФЗ номерлы Федераль закон (алга таба - «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль закон) һәм башка Федераль законнар, Россия Федерациясенең башка норматив хокукий актлары, Татарстан Республикасы Конституциясе, муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы, Татарстан Республикасының башка норматив-хокукий актлары, Балтач муниципаль районы Яңгул авыл жирлеге Уставы, халык жыеннарында кабул ителгән каарлар, башка муниципаль хокукий актлар һәм элеге Нигезләмә.

2. Муниципаль хезмәткәрләргә «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт

турында» Федераль законда, Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексында каралган үзенчәлекләре белән хезмәткә кагылышлы законнарның гамәлдә булуы кагыла.

4 статья. Муниципаль хезмәтнең төп принциплары

Муниципаль хезмәтнең төп принциплары булып түбәндәгеләр тора:

- 1) кеше һәм граждан хокукларының һәм ирекләренең өстенлеге;
- 2) Россия Федерациясе дәүләт телен белүче гражданнарның муниципаль хезмәткә бертигез дәрәҗәдә алынулары һәм, женесенә, расасына, милләтенә, чыгышына, мөлкәти һәм вазыйфаи хәленә, яшәү урынына, дингә мөнәсәбәтенә, инанууларына, ижтимагый берләшмәләрендә торуы-тормавына, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең профессиональ һәм эшлекле сыйфатларына бәйле булмаган башка хәлләргә бәйсез рәвештә муниципаль хезмәт узуның бертигез шартлары;
- 3) муниципаль хезмәткәрләрнең һөнәри осталыгы һәм компетентлыгы;
- 4) муниципаль хезмәтнең тотрыклылыгы;
- 5) муниципаль хезмәткәрләр эшчәнлеге турындагы мәгълүмматтан файдалана алу;
- 6) ижтимагый берләшмәләр һәм гражданнар белән үзара хезмәттәшлек;
- 7) муниципаль хезмәткә карата төп таләпләрнең бердәйлеге, шулай ук муниципаль хезмәт узганда тарихи һәм бүтән жирле традицияләрне исәпкә алу;
- 8) муниципаль хезмәткәрләрнең хокукый һәм социаль якланышы;
- 9) муниципаль хезмәткәрләрнең үз вазыйфаи бурычларын үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән өчен жаваплылыгы;
- 10) муниципаль хезмәтнең партиягә карамавы.

2 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ ВАЗЫЙФАЛАРЫ

5 статья. Муниципаль хезмәт вазыйфалары

1. Муниципаль хезмәт вазыйфасы - Балтач муниципаль районы Яңгул авыл жирлеге Уставы нигезендә төzelә торган жирле үзидарә органында жирле үзидарә органы, муниципаль район сайлау комиссиясе яисә муниципаль вазыйфанды биләүче зат вәкаләтләренең үтәлешен тәэмин итү буенча билгеләнгән бурычларны гамәлгә ашыру буенча төzelә торган вазыйфа.

2. Муниципаль хезмәт вазыйфалары Татарстан Республикасы законы белән раслана торган Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры нигезендә муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

3. Жирле үзидарә органының штат расписаниесен төзегәндә һәм раслаганда, Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестрында каралган муниципаль хезмәт вазыйфалары исемнәре кулланыла.

6 статья. Балтач муниципаль районының Яңгул авыл жирлегендә муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры

1. Балтач муниципаль районы Яңгул авыл жирлегендә муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры жирле үзидарә органнары, тарихи һәм башка жирле традицияләрне исәпкә алып билгеләнә торган вазыйфаларның төркемнәре һәм функциональ билгеләре буенча муниципаль хезмәт вазыйфалары атамалары исемлегеннән гыйбарәт.

2. Балтач муниципаль районы Яңгул авыл жирлегендә муниципаль хезмәт вазыйфалары реестрында муниципаль вазыйфанды биләүче затның вәкаләтләрен

Үтэүне турыдан-туры тәэмін итү өчен гамәлгә куела торган муниципаль хезмәт вазыйфалары каралырга мөмкин. Муниципаль хезмәтнен мондый вазыйфалары муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан күрсәтелгән затның вәкаләтләре чорына хезмәт шартнамәсе төзү юлы белән биләнә.

7 статья. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын классификацияләү

1. Муниципаль хезмәт вазыйфалары түбәндәге төркемнәргә бүленә:

- 1) муниципаль хезмәтнен югары вазыйфалары;
- 2) муниципаль хезмәтнен баш вазыйфалары;
- 3) муниципаль хезмәтнен эйдәп баручы вазыйфалары;
- 4) муниципаль хезмәтнен өлкән вазыйфалары ;
- 5) муниципаль хезмәтнен кече вазыйфалары.

2. Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары нисбәте дигәндә, муниципаль хезмәтнен һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтенен тиешле вазыйфаларына куела торган квалификация таләпләренә бәйле рәвештә шушы вазыйфаларның туры килүе аңлашыла.

8 статья. Муниципаль хезмәткәрләренең класс чиннары

1. Класс чиннары муниципаль хезмәткәрләргә бирелә һәм муниципаль хезмәткәрләрнен һөнәри әзерлек дәрәҗәсенен муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен квалификация таләпләренә туры килүен күрсәтә.

2. Муниципаль хезмәткәрләргә түбәндәге класс чиннары бирелә:

муниципаль хезмәтнен югары вазыйфаларын биләүчеләргә – 1, 2 яисә 3 нче класслы гамәли муниципаль киңәшче;

муниципаль хезмәтнен баш вазыйфаларын биләүчеләргә – 1, 2 яисә 3 нче класслы муниципаль киңәшче;

муниципаль хезмәтнен эйдәп баручы вазыйфаларын биләүчеләргә – 1, 2 яисә 3 нче класслы муниципаль хезмәт киңәшчесе;

муниципаль хезмәтнен өлкән вазыйфаларын биләүчеләргә – 1, 2 яисә 3 нче класслы муниципаль хезмәт референты;

муниципаль хезмәтнен кече вазыйфаларын биләүчеләргә – 1, 2 яисә 3 нче класслы муниципаль хезмәт секретаре.

3. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын югарыда күрсәтелгән төркемнәргә керту Балтач муниципаль районы Яңгул авыл жирлегендә хезмәт вазыйфалары реестры нигезендә гамәлгә ашырыла.

9 статья. Муниципаль хезмәткәрләргә класс чиннарын бирү һәм муниципаль хезмәткәрләрне муниципаль хезмәтнен башка вазыйфаларына кучергәндә һәм муниципаль хезмәттән жибәргәндә класс чиннарын саклап калу тәртибе

1. Муниципаль хезмәткәрләргә класс чиннары, моннан алдагы класс чиньинда булуның билгеләнгән дәвамлылыгын исәпкә алыш, муниципаль хезмәт вазыйфалары төркеме чикләрендә биләнә торган муниципаль хезмәт вазыйфасы нигезендә эзлекле рәвештә бирелә.

2. Класс чины башлангыч яисә чираттагы булырга мөмкин.

3. Билгеле бер төркемдәге муниципаль хезмәт вазыйфасына беренче мәртәбә билгеләнеп куела торган муниципаль хезмәткәрләргә 3 нче класслы класс чины бирелә.

3.1. Федераль дәүләт граждан хезмәте класс чинына, дипломатик рангка, хәрби яисә максус дәрәҗәгә, Татарстан Республикасы яисә Россия Федерациясенең башка субъекты дәүләт граждан хезмәтенең класс чинына, муниципаль хезмәтнең квалификация разрядына ия булган граждан муниципаль хезмәткә урнашканда, ана беренче класс чины муниципаль хезмәт вазыйфалары төркеме чикләрендә ул били торган вазыйфа нигезендә бирелә.

3.2. Муниципаль хезмәткәргә әлеге статьяның 3 өлеше нигезендә класс чины бирү максатларында муниципаль хезмәтнең моңа кадәр билгеләнгән квалификация разрядлары һәм класс чиннары нисбәте, Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте класс чиннары һәм федераль дәүләт граждан хезмәте, Россия Федерациясенең башка субъекты дәүләт граждан хезмәте класс чиннары нисбәте, шулай ук федераль дәүләт граждан хезмәте класс чиннары, дипломатик ранглар, хәрби һәм максус дәрәҗәләр нисбәте кулланыла.

3.3. Әгәр, әлеге статьяның 3.2 өлешендә каралган вазыйфаларның, класс чиннарының һәм квалификация разрядларының нисбәтен исәпкә алып, әлеге статьяның 3.1 өлеше нигезендә бирелә торган муниципаль хезмәтнең класс чины муниципаль хезмәткәрнең моңа кадәр булган федераль дәүләт граждан хезмәте класс чиннынан, дипломатик рангыннан, хәрби яисә максус дәрәҗәсеннән, Татарстан Республикасы яисә Россия Федерациясенең башка субъекты дәүләт граждан хезмәте класс чиннынан, муниципаль хезмәтнең квалификация разрядыннан түбәнрәк булса, муниципаль хезмәткәргә аның моңа кадәр булган федераль дәүләт граждан хезмәте класс чиннынан, дипломатик рангыннан, хәрби яисә максус дәрәҗәсеннән, Татарстан Республикасы яисә Россия Федерациясенең башка субъекты дәүләт граждан хезмәте класс чиннынан, муниципаль хезмәтнең квалификация разрядыннан түбәнрәк булмаган, әмма ул били торган муниципаль хезмәт вазыйфасы карый торган муниципаль хезмәт вазыйфалары төркеме чикләрендә 1 нче класслы класс чиннынан югарырак булмаган класс чины бирелә.

3.4. Муниципаль хезмәткәргә алга таба чираттагы класс чины бирелгәндә федераль дәүләт граждан хезмәтенең тиешле класс чиннында, дипломатик рангта, хәрби яисә максус дәрәҗәдә, Татарстан Республикасы яисә Россия Федерациясенең башка субъекты дәүләт граждан хезмәте класс чиннында, муниципаль хезмәтнең квалификация разрядында булу дәвамлылығы исәпкә алына.

4. Муниципаль хезмәткәргә 1 нче класс чины сынауны уңышлы тәмамлаганнан соң бирелә, ә сынау билгеләнмәгән булса, муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп куйганнын соң өч ай узгач кына бирелә.

5. 2 нче һәм 3 нче класслы муниципаль хезмәт секретареның һәм референтының класс чиннарында булуларының минималь сроклары – бер ел, 2 нче һәм 3 нче класслы муниципаль хезмәт киңәшчесенең һәм муниципаль киңәшченең – ике ел, 2 нче һәм 3 нче класслы гамәли муниципаль киңәшченең бер ел тәшкил итә.

1 нче класслы муниципаль хезмәт секретареның, референтының, киңәшчесенең, муниципаль киңәшченең һәм гамәли муниципаль киңәшченең класс чиннарында булу сроклары билгеләнми. Күрсәтелгән муниципаль хезмәткәрләрнең класс

чиннарын күтәрү аларны тиешле төркем муниципаль хезмәтнен югарырак вазыйфаларына күчергендә яисә бүләкләү тәртибендә мөмкин.

6. Бирелгән класс чиниңда булу вакыты ул бирелгән көннән исәпләнә.

6.1. Класс чини бирелү түрүнде карап кабул ителгән көн класс чини бирелгән көн дип санала. Класс чини квалификация имтиханы нәтижәләре буенча бирелгән очракта, муниципаль хезмәткәр квалификация имтиханы биргән көн класс чини бирелгән көн дип санала.

7. Муниципаль хезмәткәргә чираттагы класс чини моннан алдагы класс чиниңда муниципаль хезмәт узу өчен билгеләнгән срок тәмамлангач, муниципаль хезмәткәр үз хезмәт вазыйфаларын тиешенчә үтәгендә һәм ул муниципаль хезмәткәргә бирелә торган класс чиниңа тигез яисә югарырак класс чини каралган муниципаль хезмәт вазыйфасын биләгендә бирелә.

Чираттагы класс чини дисциплинар жәза алған муниципаль хезмәткәрләргә, шулай ук үzlәренә карата хезмәт тикшерүе уздырыла торган яисә жинаять эше кузгатылган муниципаль хезмәткәрләргә бирелми.

8. Муниципаль хезмәттәге аерым казанышлары өчен кызыксындыру чарасы буларак муниципаль хезмәткәргә класс чини түбәндәгечә бирелергә мөмкин:

1) тиешле класс чиниңда муниципаль хезмәт узу өчен әлеге статьяның 5 өлешендә билгеләнгән срок тәмамланганчы, әмма элек бирелгән класс чиниңнан алты айдан да элегрәк булмаган вакытта, – муниципаль хезмәт вазыйфаларының бу төркемгә туры килә торган чираттагы класс чиниңнан югарырак булмаган дәрәҗәдә;

2) муниципаль хезмәт вазыйфаларының биләнә торган вазыйфасына карый торган төркем чикләрендә класс чиннары бирелү эзлеклелеген сакламыйча бер дәрәҗәгә югарырак – 3 нче класслы класс чини булган муниципаль хезмәткәргә – 1 нче класслы чин, әмма ул тиешле класс чиниң 3 нче классында муниципаль хезмәт узу өчен әлеге статьяның 5 өлешендә билгеләнгән сроктан да элегрәк була алмый.

9. Муниципаль хезмәткәрне элек ул биләгән муниципаль хезмәт вазыйфаларының югарырак төркеменә керә торган муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп куйганда, әгәр әлеге статьяның 5 өлешендә билгеләнгән моннан алдагы класс чиниңда булу вакыты узган булса, чираттагы класс чини бирелергә мөмкин.

Муниципаль хезмәткәрне элек ул биләгән муниципаль хезмәт вазыйфаларының югарырак төркеменә керә торган муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп куйганда, күрсәтелгән хезмәткәргә әлеге Нигезләмәнең 71 статьясы нигезендә муниципаль хезмәт вазыйфаларының бу төркеме өчен башлангыч булган класс чини, әгәр бу класс чини муниципаль хезмәткәр ия булган класс чиниңнан югарырак булса, бирелә. Мондый очракта класс чини эзлеклелекне үтәмичә һәм моннан алдагы класс чиниңда булу вакытын исәпкә алмыйча бирелә.

10. Аерым бер вәкаләтләр вакытына муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүче муниципаль хезмәткәрләргә, югары төркем муниципаль хезмәт вазыйфаларына керә торган муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүче муниципаль хезмәткәрләрдән тыш, класс чиннары квалификация имтиханы нәтижәләре буенча бирелә. Квалификация имтиханы дәүләт граждан хезмәткәрләренә квалификация имтиханы тапшыру өчен билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

11. Муниципаль хезмәткәрләргә класс чиннары жирле үзидарәнең муниципаль берәмлек уставы яисә башка муниципаль хокукий акт белән вәкаләт бирелгән органы һәм (яисә) вазыйфаи заты тарафыннан муниципаль хезмәткәрнең турыдан-туры житәкчесе күрсәтмәсе буенча бирелә.

12. Муниципаль хезмәткәргә класс чины бирелү турындағы күрсәтмәләрне кертү тәртибе һәм аңа күшүп бирелә торған документлар исемлеге муниципаль хокукий актлар белән билгеләнә.

13. Муниципаль хезмәткәргә класс чины бирелү турында карап, әлеге статьяның 7 өлешендәге икенче абзацында күрсәтелгән очраклардан тыш, бер айдан да соңга калмычка түбәндәгечә кабул итепергә тиеш:

1) квалификация имтиханы үткәрелгән көннән;

2) класс чины квалификация имтиханыннан башка бирелгәндә – барлық кирәклे документлар белән бергә, класс чины бирелү турында күрсәтмә класс чиннары бирергә вәкаләтле жирле үзидарә органына яисә вазыйфаи затка кертелгән көннән.

14. Муниципаль хезмәткәрләрне муниципаль хезмәтнең башка вазыйфаларына күчергәндә, шулай ук муниципаль хезмәттән жибәрелгәндә муниципаль хезмәткәргә моңа кадәр бирелгән класс чины сакланып кала. Муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәтнең башка вазыйфасына билгеләп куйганда, аңа моңа кадәр бирелгән класс чины билгеләнгән тәртиптә чираттагы класс чины бирелгәнчә сакланып кала.

15. Муниципаль хезмәткәргә класс чины бирелү турындағы белешмәләр муниципаль хезмәткәрнең шәхси эшнамәсенә һәм хезмәт кенәгәсендә кертелә.

10 статья. Муниципаль хезмәтнең класс чинын саклап калу яисә аннан мәхрүм итү

1. Муниципаль хезмәткәр били торған муниципаль хезмәт вазыйфасыннан азат ителгәндә һәм муниципаль хезмәттән жибәрелгәндә (шул исәптән пенсиягә чыкканда), шулай ук яңадан муниципаль хезмәткә урнашканда элек бирелгән класс чины сакланып кала.

2. Муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәтнең башка вазыйфасына билгеләп куйганда, аның элек бирелгән класс чины билгеләнгән тәртиптә чираттагы класс чины бирелгәнчә сакланып кала.

3. Бирелгән класс чиныннан мәхрүм итү федераль законнар нигезендә суд карары белән башкарылырга мөмкин.

11 статья. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен квалификация таләпләре

1. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен квалификация таләпләре һөнәри белем дәрәжәсенә, муниципаль хезмәт (дәүләт хезмәте) стажына яисә белгечлек буенча эш стажына, вазыйфаи бурычларны үтәү өчен кирәкле һөнәри белемнәргә һәм күнекмәләргә карата куела.

2. Квалификация таләпләре әлеге статьяның 3 өлешендә билгеләнгән муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен үрнәк квалификация таләпләре нигезендә муниципаль хокукий актлар белән билгеләнә.

3. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен түбәндәге үрнәк квалификация таләпләре билгеләнә:

1) һөнәри белем дәрәжәсенә: эшчәнлек юнәлешенә туры килә торған югары һөнәри белем булу - вазыйфаларның югары, баш һәм эйдәп баручы төркемнәре өчен; эшчәнлек юнәлешенә туры килә торған урта һөнәри белем булу - вазыйфаларның өлкән һәм кече төркемнәре өчен;

2) муниципаль хезмәт стажына яисә белгечлек, әзерлек юнәлеше буенча эш стажына карата:

муниципаль хезмәтнен югры вазыйфалары буенча – муниципаль хезмәтнен баш һәм эйдәп баручы вазыйфаларында кимендә ике ел стажы яисә белгечлек, әзерлек юнәлеше буенча кимендә дүрт ел эш стажы булу;

муниципаль хезмәтнен баш вазыйфалары буенча – муниципаль хезмәтнен эйдәп баручы һәм өлкән вазыйфаларында кимендә бер ел муниципаль хезмәт стажы яисә белгечлек, әзерлек юнәлеше буенча кимендә ике ел эш стажы булу;

Эйдәп баручы, өлкән һәм кече төркем муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен муниципаль хезмәт стажына яисә белгечлек буенча эш стажына карата квалификация таләпләре билгеләнми.

Муниципаль хезмәт стажын билгеләгәндә шулай ук тиешле вазыйфаи төркемнәрнен дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларында һәм аларга тиңләштерелгән хәрби һәм хокук саклау хезмәте вазыйфаларында эш стажы исәпкә алына.

Әлеге өлештә идарә итү эшчәнлеге дигәнәнде оешма, дәүләт органы, муниципаль орган житәкчесе, житәкче урынбасары вазыйфаларында, шулай ук аларның структур бүлекчәләре житәкчеләре вазыйфаларында эшләү аңлашыла. Контракт буенча билгеләнә торган жирле администрация башлыгы вазыйфасына кандидатларга карата өстәмә таләпләр шулай ук муниципаль берәмлек уставында да билгеләнергә мөмкин.

4. Муниципаль хезмәткәрнен вазыйфаи инструкциясе тарафыннан муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү өчен кирәк булган белгечлек, әзерлек юнәлеше буенча квалификация таләпләре каралса, белгечлек, юнәлеш буенча эш стажын исәпләгәндә әлеге белгечлек, бу юнәлеш буенча граждан (муниципаль хезмәткәр) белем алу документын һәм (яисә) әлеге белгечлек, әзерлек юнәлеше буенча квалификация алудан соң әлеге белгечлек буенча эш чоры кертелә.

Әгәр муниципаль хезмәткәрнен вазыйфаи инструкциясе белгечлеге, әзерлек юнәлеше буенча квалификация таләпләре каралмаган булса, белгечлек, юнәлеш буенча эш стажын исәпләгәндә күрсәтелгән стажга граждан (муниципаль хезмәткәр) эш чоры кертелә, аны үтәгәндә муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча вазыйфаи бурычларны үтәү өчен кирәклө белемнәр һәм күнекмәләр, аларга югры дәрәҗәдәге һөнәри белем турында документ алғаннан соң, муниципаль хезмәткәрнен (муниципаль хезмәткәр) эш вакыты кертелә., ул муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү өчен квалификация таләпләренә туры килә.

5. Белгеч яисә магистр дипломнары булган затлар өчен диплом бирелгән көннән өч ел дәвамында муниципаль хезмәт стажына яисә белгечлек, юнәлеш буенча эш стажына квалификация таләпләре билгеләнә – муниципаль хезмәтнен төп вазыйфаларын биләү өчен әзерлек юнәлеше буенча-ярты елдан да ким булмаган стажы яисә белгечлек, юнәлеш буенча бер ел эш стажы.

З бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРНЕҢ ХОКУКЫЙ ХӘЛЕ (СТАТУСЫ)

12 Статья. Муниципаль хезмәткәр

1. Жирлек бюджеты акчалары исәбеннән түләнә торган акчалата тулаем хезмәт хакы алыш, федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән тәртиптә муниципаль хезмәт вазыйфасы бурычларын башкаручы граждан муниципаль хезмәткәр була.

2. Жирле үзидарә органнары эшчәнлеген техник яктан тәэммин итү вазыйфаларын башкаручы затлар муниципаль хезмәт вазыйфасын биләми һәм муниципаль хезмәткәр булмый.

13 статья. Муниципаль хезмәткәрнең төп хокуклары

1. Муниципаль хезмәткәр түбәндәгеләргә хокуклы:

1) муниципаль хезмәтнең үзе били торган вазыйфасы буенча хокукларын һәм бурычларын билгели торган документлар белән, вазыйфаи бурычларын үтәү сыйфатын бәяләү критерийлары һәм хезмәт буенча үсү шартлары белән танышырга;

2) вазыйфаи бурычларны үтәү өчен кирәkle оештыру-техник шартлар белән тәэмmin итепергә;

3) хезмәт өчен түләүгә һәм хезмәт законнары, муниципаль хезмәт турындагы законнар һәм хезмәт шартнамәсе (контракты) нигезендә башка түләүләргә;

4) эш (хезмәт) вакытының нормаль дәвамлылыгын билгеләүне, ял көннәре һәм эш көннәре булмаган бәйрәм көннәре, шулай ук ел саен түләүле отпусклар бируге тәэмmin итә торган ялга;

5) вазыйфаи бурычларын үтәү өчен кирәkle мәгълүматны һәм материалларны билгеләнгән тәртиптә алырга, шулай ук жирле үзидарә органы, муниципаль берәмлекнен сайлау комиссиясе эшчәнлеген камилләштерү турында тәкъдимнәр кертергә;

6) муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфасын биләүгә конкурста үз инициативасы белән катнашырга;

7) муниципаль хокукий акт нигезендә жирле бюджет акчалары исәбеннән өстәмә һөнәри белем алырга;

8) үзенең шәхси белешмәләренең яклануына;

9) үзенең шәхси эшнамәсендәге барлык материаллар, һөнәри эшчәнлеге турындагы бәяләүләр һәм башка документлар белән аларны шәхси эшнамәсен керткәнче танышырга, шулай ук шәхси эшнамәсенә үзенең язма анлатмаларын күшүп бирергә;

10) һөнәр берлекләре булдыру хокукуны да кертеп, үз хокукларын, социаль-икътисадый һәм һөнәри мәнфәгатьләрен яклау өчен берләшергә;

11) хезмәт законнары нигезендә индивидуаль хезмәт бәхәсләрен каратуына, муниципаль хезмәттәге үз хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен, аларның бозылуда судка шикаять белдерүне дә кертеп, яклатуына;

12) Россия Федерациясе законнары нигезендә пенсия тәэминатына.

2. Муниципаль хезмәткәр, әгәр «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда башкасы каралмаган булса, мәнфәгатьләр конфликтты килеп чыкмаса, яллаучы (эш бируге) вәкиленең (эш бирученең) алдан язма белдерүе белән башка түләүле эш башкарырга хокуклы.

14 статья. Муниципаль хезмәткәрнең төп бурычлары:

1. Муниципаль түбәндәгеләргә үтәргә тиеш:

1) Россия Федерациясе Конституциясен, федераль конституциячел законнары, федераль законнары, Россия Федерациясенең башка норматив хокукий актларын, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукий актларын, муниципаль район уставын һәм бүтән муниципаль хокукий актларны үтәргә һәм аларның башкаралуын тәэмmin итәргә;

2) вазыйфаи инструкция нигезендә вазыйфаи бурычларын үтәргә;

3) вазыйфаи бурычларны үтәгендә, гражданның һәм оешмаларның хокукларын

инструкцияне, хезмэttэгэ мэгълүмат белэн эшлэү тэртибен үтэргэ;

5) вазыйфаи бурычларын тиешенчэ үтэү өчен кирэклэ квалификация дэрэжэсэн сакларга;

6) дэүлэт серен hэм федераль законнаар белэн саклана торган башка серне тэшкил итуче белешмэлэрне, шулай ук вазыйфаи бурычларын үтэүгэ бэйле рэвештэ үзенэ мэгълүм булган белешмэлэрне, шул исэптэн гражданнарның шэхси тормышына hэм сэламэтлегенэ, намусына hэм а布鲁ена кагылышлы белешмэлэрне фаш итмэскэ;

7) дэүлэт hэм муниципаль мөлкэтне, шул исэптэн вазыйфаи бурычларын үтэү өчен үзенэ тапшырылган мөлкэтне сакларга;

8) үзе hэм гайлэ өгъзалары турында Россия Федерациисе законнарында караган белешмэлэрне, шулай ук салым салу объектлары булып торучы ул алган керемнэр hэм аның милек хокукындагы мөлкэти туринда, мөлкэти харацтердагы йөклэмэлэр туринда белешмэлэрне (алга таба - керемнэр, мөлкэт hэм мөлкэти харацтердагы йөклэмэлэр туринда белешмэлэр); билгелэнгэн тэртиптэ тапшырырга;

9) Россия Федерациисе гражданлыгыннан чыгу туринда Россия Федерациисе гражданлыгыннан чыккан көнне яисэ чит ил гражданлыгын алу хакында чит ил гражданлыгын алган көнне яллаучы вэкиленэ (эш бирүчегэ) хэбэр итэргэ;

10) «Россия Федерациисендэ муниципаль хезмэт туринда» Федераль законда hэм башка федераль законнаарда, Татарстан Республикасы законнарында билгелэнгэн чиклэүлэрне үтэргэ, бурычларны башкарырга, тыюларны бозмаска;

11) вазыйфаи бурычларын үтэгэндэ мэнфэгатьлэр конфликтyna китерерлек шэхси кызыксыну туринда яллаучы вэкиленэ (эш бирүчегэ) хэбэр итэргэ hэм мондий конфликтны булдырмау чараларын күрергэ.

2. Муниципаль хезмэткэр үзенэ хокукка яраксыз рэвештэ бирелгэн йөклэмэне үтэргэ хокуксыз. Муниципаль хезмэткэр фикере буенча тиешле житэкчедэн хокукка яраксыз йөклэмэ алынганды, муниципаль хезмэткэр, элэгэ йөклэмэнен хокукка яраксызлыгын нигезлэп, аны үтэгэндэ бозылтырга мөмкин булган федераль законнарын hэм Россия Федерациисендэ бүтэн норматив хокукый актларынын, Татарстан Республикасы законнарынын hэм башка норматив хокукый актларынын, муниципаль хокукый актларын нигезлэмэлэрэн күрсэтий, үзенэ йөклэмэ биргэн житэкчегэ язмача нигезлэү тапшырырга тиеш. Житэкчэ элэгэ йөклэмэне язмача раслаган очракта, муниципаль хезмэткэр аны үтэудэн баш тартырга тиеш. Хокукка яраксыз йөклэмэ үтэлгэн очракта, муниципаль хезмэткэр hэм бу йөклэмэне биргэн житэкчэ Россия Федерациисе, Татарстан Республикасы законнары нигезендэ жаваплы булалар.

Муниципаль хезмэткэрнен коммерциягэ карамаган оешма белэн (сэяси партия, hёнэр берлеге органы, шул исэптэн муниципаль берэмлекнен жирле үзидарэ органында, сайлау комиссиясе аппаратында төзелгэн башлангыч hёнэр берлеге оешмасынын сайланулы органы белэн идарэ итүдэ катнашудан, башка ижтимагий оешманын, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативлары, күчмөсөз мөлкэт милекчелэрэ ширкэтлэрэ съездында (конференциясендэ) яисэ гомуми жыельышында катнашудан тыш) идарэ итүдэ түлэүсез нигездэ катнашуы Россия Федерациисе, Татарстан Республикасы муниципаль хезмэте туриндагы законнаарда билгелэнгэн тэртиптэ hэм рэвештэ алынган яллаучы вэкиленен рөхсэте белэн гамэлгэ ашырыла.

15 статья. Керемнэр, чыгымнаар, мөлкэт туринда hэм мөлкэти харацтердагы йөклэмэлэр туринда белешмэлэр тапшыру

1. Тиешле исемлеккэ кертелгэн муниципаль хезмэт вазыйфаларын билэүгэ

дәгъвачы гражданнар, күрсәтелгән вазыйфаларны биләүче муниципаль хезмәткәрләр яллаучы вәкиленә (эш би्रүчегә) үз керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшырырга тиеш. Күрсәтелгән белешмәләр Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәткәрләренең керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр бири өчен билгеләнгән тәртиптә, вакытта һәм рәвештә тапшырыла.

1.1. Тиешле исемлеккә кертелгән муниципаль вазыйфаны биләүче муниципаль хезмәткәр Россия Федерациясе дәүләт граждан хезмәткәрләренең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләрне тапшыру тәртибе һәм рәвеше буенча үзенең чыгымнары, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының чыгымнары хакында белешмәләр тапшырырга тиеш.

1.2. Муниципаль хезмәткәрнең, аның хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының чыгымнары керемнәренә туры килүен контролльдә тоту «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм «Дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнары керемнәренә туры килүен контролльдә тоту турында» 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы Федераль законда, Россия Федерациясе Президентының норматив хокукий актларында, Россия Федерациясе субъектларының башка норматив хокукий актларында, муниципаль хокукий актларда каралган тәртиптә башкарыла.

2. Элеге статья нигезендә муниципаль хезмәткәр тарафыннан тапшырыла торган керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, әгәр алар дәүләт серен һәм федераль законнар белән саклана торган башка серне тәшкил итүче белешмәләргә федераль законнар белән кертелмәгән булса, конфиденциаль характердагы белешмәләр булып тора.

3. Муниципаль хезмәткәрнең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турындагы белешмәләрдән муниципаль хезмәткәрнең, аның хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының түләү сәләтен билгеләү яисә ачыклау өчен, шулай ук турыдан-туры яисә башка рәвештә дини яисә бүтән иҗтимагый берләшмәләрнең, башка оешмаларның, физик затларның фонdlарына иганәләр (кертемнәр) жыю өчен файдалану рөхсәт ителми.

4. Муниципаль хезмәткәрнең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләрне фаш итүдә яисә әлеге белешмәләрне Россия Федерациясе законнарында каралмаган максатларда файдалануда гаепле затлар Россия Федерациясе законнары нигезендә жаваплылыкка тартылалар.

5. Муниципаль хезмәткәрнең үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре хакында белешмәләрне тапшыру мәжбүри булып та, аларны тапшырмау яисә белә торып дөрес булмаган яисә тулы булмаган белешмәләр тапшыру муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәттән жибәрүгә китерерлек хокук бозу булып санала.

4 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘ УРНАШУ, АНЫ ҮТҮ ҺӘМ ТУКТАТУ ТӘРТИБЕ

16 Статья. Муниципаль хезмәткә урнашу

1. Муниципаль хезмәткә 18 яшкә житкән, Россия Федерациясе дәүләт телен белгән һәм муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль закон, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 13 статьясында күрсәтелгән хәлләр булмаганда, муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен закон, муниципаль хезмәткә бәйле чикләүләр сыйфатындағы хәлләр булмаганда, Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә билгеләнгән квалификация таләпләренә туры килүче гражданнар урнашырга хокуклы.

2. Муниципаль хезмәткә урнашканда, шулай ук аны үткәндә, женесенә, расасына, милләтенә, чыгышына, мәлкәти һәм вазыйфаи дәрәҗәсенә, яшәү урынына, дингә мәнәсәбәтенә, инануларына, нинди ижтимагый берләшмәдән булуына, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең һөнәри һәм эшлекле сыйфатларына бәйле булмаган башка хәлләргә карап, теләсә нинди турыдан-туры яисә бүтән рәвешле чикләүләр яки өстенлекләр билгеләү рөхсәт ителми.

3. Граждан муниципаль хезмәткә урнашканда түбәндәгеләрне тапшыра:

1) муниципаль хезмәткә урнашу һәм муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү турында үтенече булган гаризасын;

2) Россия Федерациисе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән рәвеш буенча үз кулы белән тутырылган һәм имzasы салынган анкетасын;

3) паспортын;

4) хезмәт кенәгәсен һәм (яисә) хезмәт эшчәнлеге турында законнарда билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелгән белешмәләрне, хезмәт шартнамәсе (контракт) беренче тапкыр төзелгән очраклардан тыш;

5) белеме турындағы документын;

6) индивидуаль (шәхси ләштерелгән) исәпкә алу системасында теркәлүне раслый торган документын, шул исәптән электрон документ рәвешенәндә;

7) физик затны Россия Федерациисе территориясендә яшәү урыны буенча салым органында исәпкә кую турындағы таныклығын;

8) хәрби исәпкә кую документларын – запастагы гражданнар һәм хәрби хезмәткә чакырылырга тиешле затлар өчен;

9) муниципаль хезмәткә урнашуга комачауларлық авыруы булмавы турында медицина оешмасы бәяләмәсен;

10) муниципаль хезмәткә урнашу елы алдындағы бер ел эчендә керемнәре турындағы, мәлкәте һәм мәлкәти характердагы йөкләмәләре хакындағы белешмәләрен;

11) федераль законнарда, республика законнарында, Россия Федерациисе, Татарстан Республикасы Президенты указларында һәм Россия Федерациисе, Татарстан Республикасы Хөкүмәте каарларында каалган башка документларны.

4. Граждан тарафыннан муниципаль хезмәткә урнашканда Закон нигезендә тапшырылган белешмәләр федераль, республика законнарында билгеләнгән тәртиптә тикшерелергә мөмкин. Аерым муниципаль берәмлекләрдә граждан тарафыннан муниципаль хезмәткә урнашканда тапшырыла торган белешмәләрне тикшерүгә карата федераль законнар белән өстәмә таләпләр билгеләнергә мөмкин.

5. Әлеге статьяның 4 өлешендә каалган тикшерү барышында гражданның

муниципаль хезмәткә урнашуына комачауларлык хәлләр билгеләнгән очракта күрсәтелгән гражданга муниципаль хезмәткә урнашуны кире кагу сәбәпләре турында язмача хәбәр ителә.

6. Гражданны муниципаль хезмәткә алу хезмәт законнары нигезендә хезмәт шартнамәсе шартларында муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләү нәтижәсендә «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда, муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексында каралган үзенчәлекләрне исәпкә алыш гамәлгә ашырыла.

7. Гражданың муниципаль хезмәткә урнашуы муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп кую турында эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) акты белән рәсмиләштерелә.

8. Муниципаль хезмәткә урнашканда хезмәт шартнамәсе яклары эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) һәм муниципаль хезмәткәр була.

9. Муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп куелганнын соң муниципаль хезмәткәргә хезмәт таныклыгы бирелә. Муниципаль хезмәткәрнен хезмәт таныклыгын бирү тәртибе һәм аның рәвеше Балтач муниципаль районы Яңгул авыл жирлеге башлыгы тарафыннан раслана.

17 статья. Муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс

1. Жирлектә муниципаль хезмәт вазыйфасын биләгендә хезмәт шартнамәсе төзегәнче конкурс үткәрелергә мөмкин, конкурс барышында муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә дәгъвачыларның һөнәри дәрәҗәсен, аларның муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләнгән квалификация таләпләренә туры килү-килмәвен бәяләү башкарыла.

2. Муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс үткәру тәртибе Балтач муниципаль районы Яңгул авыл жирлеге Советы кабул итә торган муниципаль хокукий акт белән билгеләнә. Конкурс үткәру тәртибе аның шартларын, аны үткәру датасы, вакыты һәм урыны турындагы белешмәләрне, шулай ук хезмәт шартнамәсе проектын конкурс үткәреләчәк көнгә кадәр 20 көннән дә соңга калмыйча бастырып чыгаруны күз алдында тотарга тиеш. Жирлектә конкурс комиссиясе әгъзаларының гомуми саны һәм аны төзү тәртибе Балтач муниципаль районы Яңгул авыл жирлеге Советы тарафыннан билгеләнә.

3. Эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) хезмәт шартнамәсе төзи һәм муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс нәтижәләре буенча конкурс комиссиясе сайлап алган кандидатларның берсен муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп куя.

18 статья. Муниципаль хезмәткәрләрне аттестацияләү

1. Муниципаль хезмәткәрне аттестацияләү муниципаль хезмәтнен үзе били торган вазыйфасына аның туры килү-килмәвен ачыклау максатларында уздырыла. Муниципаль хезмәткәрне аттестацияләү өч елга бер мәртәбә уздырыла.

2. Түбәндәге муниципаль хезмәткәрләрне аттестацияләү үткәрелмәскә тиеш:

- 1) муниципаль хезмәт вазыйфасын бер елдан да кимрәк биләүчеләрне;
- 2) 60 яшькә житкәннәрне;
- 3) йөклө хатыннарны;

4) йөклелек һәм бала тудыру буенча отпусткта яисә өч яшенә житмәгән баласын карау буенча отпусткта булганнарны. Күрсәтелгән муниципаль хезмәткәрләрне аттестацияләү алар отпустктан чыкканнан соң кимендә бер ел узгач кына мөмкин була;

5) муниципаль хезмәт вазыйфасын вакытлы хезмәт шартнамәсе (контракт) нигезендә биләүчеләрне.

3. Аттестация комиссиясе муниципаль хезмәткәрне аттестацияләу нәтижәләре буенча муниципаль хезмәткәрнен үзе били торган муниципаль хезмәт вазыйфасына туры килүе яисә туры килмәве хакында карап чыгара. Аттестация комиссиясе аерым муниципаль хезмәткәрләрне эшләрендә ирешкән уңышлары өчен бүләкләу турында, шул исәптән аларны югарырак вазыйфага билгеләу турында тәкъдимнәр бирергә, ә кирәк чакта аттестацияләнүче муниципаль хезмәткәрләрнең эшчәнлеген яхшырту турында тәкъдимнәр бирергә мөмкин. Аттестация нәтижәләре аттестацияләнгән муниципаль хезмәткәрләргә тавыш бирү йомгаклары ясалганнын соң ук хәбәр ителә. Аттестацияләу материаллары эшкә яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) тапшырыла.

4. Аттестацияләу нәтижәләре буенча эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) аерым муниципаль хезмәткәрләрне эшләрендә ирешкән уңышлары өчен бүләкләу турында яисә аттестацияләу көненнән бер айдан да артык булмаган вакытта муниципаль хезмәткәрне аның ризалыгы белән түбәнрәк вазыйфага билгеләу турында карап кабул итә. Аттестацияләу нәтижәләре буенча аттестация комиссиясе аерым муниципаль хезмәткәрләрне өстәмә һөнәри белем алуга жибәрү турында тәкъдимнәр бирергә мөмкин.

5. Муниципаль хезмәткәр түбәнрәк вазыйфага билгеләүгә риза булмаган яисә муниципаль хезмәтнең башка вазыйфасына аның ризалыгы белән күчерү мөмкинлеге булмаган очракта, эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче), аның үзе били торган вазыйфага квалификациясе житәрлек булмау аркасында аттестация нәтижәләре белән расланган туры килмәвенә бәйле рәвештә, аттестацияләу көненнән бер айдан да артык булмаган вакытта аны муниципаль хезмәттән жибәрергә мөмкин. Шуши аттестация нәтижәләре буенча муниципаль хезмәткәрне эшеннән азат итү яисә аны түбәнрәк вазыйфага билгеләү күрсәтелгән вакыт узганнын соң рөхсәт ителми.

6. Муниципаль хезмәткәр аттестация нәтижәләренә суд тәртибендә шикаять белдерү хокукуына ия.

19 статья. Муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи инструкциясе

1. Муниципаль хезмәткәрнең һөнәри хезмәт эшчәнлеге жирле үзидарә органы житәкчесе яисә муниципаль хокукий акт белән вәкаләт тапшырылган бүтән вазыйфаи зат тарафыннан раслана торган вазыйфаи инструкция нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи инструкциясенә түбәндәгеләр керә:

1) муниципаль хезмәтнең тиешле вазыйфасын биләүче муниципаль хезмәткәргә куела торган белем һәм күнекмәләрнең дәрәҗәсенә һәм характеристына карата, шулай ук белеменә, муниципаль хезмәт (дәүләт хезмәте) стажына яисә белгечлек буенча эш стажына квалификация таләпләре

2) муниципаль хезмәткәрнең жирле үзидарә органы эшчәнлеген җайга сала торган акт, жирле үзидарә органының структур бүлекчәсе бурычлары һәм функцияләре, муниципаль хезмәтнең шунда билән торган вазыйфасының функциональ үзенчәлекләре нигезендә вазыйфаи бурычларын үтәмәгән (тиешенчә үтәмәгән) өчен вазыйфаи бурычлары, хокуклары һәм җаваплылыгы;

3) муниципаль хезмәткәр мөстәкыйль рәвештә идарә итү караплары һәм бүтән төрле караплар кабул итәргә хокуклы яисә бурычлы булган мәсьәләләр исемлеге;

4) муниципаль хезмәткәр норматив хокукий актлар проектларын һәм (яисә) идарә итү караплары һәм бүтән төрле караплар проектларын әзерләгәндә катнашырга хокуклы яисә бурычлы булган мәсьәләләр исемлеге;

5) муниципаль хезмәтнең билән торган вазыйфасы буенча каарлар проектлары әзерләү, карау вакытлары һәм процедуralары, аларны килештерү һәм кабул итү тәртибе;

6) муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи бурычларын башкаруына бәйле рәвештә жирле үзидарәнен шул ук органындагы муниципаль хезмәткәрләр белән, жирле үзидарәнен башка органнары муниципаль хезмәткәрләре, гражданнар һәм оешмалар белән хезмәттәге үзара мөнәсәбәтләре процедуralары.

3. Вазыйфаи инструкция нигезләмәләре муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфасын биләүгә конкурс, муниципаль хезмәткәрне аттестацияләү уздырганда, аның һөнәри хезмәт эшчәнлеген планлаштырганда исәпкә алына.

4. Муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи инструкцияне үтәү нәтижәләре муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс уздырганда яисә муниципаль хезмәткәрне кадрлар резервына керткәндә, муниципаль хезмәткәрне аттестацияләү уздырганда яисә бүләкләгән вакытта аның һөнәри хезмәт эшчәнлеген бәяләгәндә исәпкә алына.

20 статья. Муниципаль хезмәткәр белән хезмәт шартнамәсен өзу өчен нигезләр

Муниципаль хезмәткәр белән хезмәт шартнамәсен өзу өчен нигезләр «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль закон, муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы белән билгеләнә.

5 бүлек. ЭШ (ХЕЗМӘТ) ВАКЫТЫ һәм ЯЛ ВАКЫТЫ

21 статья. Эш (хезмәт) вакыты

Муниципаль хезмәткәрләрнең эш (хезмәт) вакыты хезмәткә кагылышлы законнар нигезендә жайга салына.

22 статья. Муниципаль хезмәткәрнең отпускы

1. Муниципаль хезмәткәргә, муниципаль хезмәтнең үзе били торган вазыйфасы һәм уртacha хезмәт хакын исәпләп чыгару өчен хезмәт законнарында урнаштырылган тәртиптә күләме билгеләнә торган акчалата вазыйфаи тулы кереме сакланган килеш, еллык отпуск бирелә.

2. Муниципаль хезмәткәрнең еллык түләүле отпускын түләүле төп отпуск һәм түләүле өстәмә отпусклар тәшкил итә.

3. Муниципаль хезмәтнең югари һәм баш вазыйфаларын биләүче муниципаль хезмәткәрләргә 35 календарь көн дәвамлылығы белән еллык төп түләүле отпуск бирелә. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын башка төркемнәр биләүче муниципаль хезмәткәрләргә 30 календарь көн дәвамлылығы белән еллык төп түләүле отпуск бирелә.

4. Муниципаль хезмәткәргә еллык түләүле өстәмә отпусклар тиешле еллар эшләгән өчен, шулай ук федераль һәм республика законнарында караган очракларда бирелә. Муниципаль хезмәткәргә тиешле еллар эшләгән өчен еллык түләүле өстәмә отпускның дәвамлылығы муниципаль хезмәтнең һәр елы өчен бер календарь көн исәбеннән чыгып санала. Еллык түләүле төп отпускның һәм тиешле еллар эшләгән өчен еллык түләүле өстәмә отпускның гомуми дәвамлылығы 40 календарь көннән артмаска тиеш. Нормалаштырылмаган эш көне билгеләнгән муниципаль хезмәткәргә нормалаштырылмаган эш көне өчен өч календарь көн дәвамлылығында еллык

түләүле өстәмә отпуск бирелә. Нормалаштырылмаган хезмәт көне өчен еллык түләүле өстәмә отпуск, шулай ук федераль законда каралган башка очракларда бирелә торган еллык түләүле өстәмә отпусклар әлеге өлештә каралган еллык түләүле төп отпускның һәм тиешле еллар эшләгән өчен еллык түләүле өстәмә отпускның гомуми дәвамлылығына өстәп бирелә.

5. Муниципаль хезмәткәрнен гаризасы буенча еллык түләүле отпуск өлешләп тә бирелергә мөмкин, бу чакта отпускның бер өлеше дәвамлылығы 14 календарь көннән ким булмаска тиеш. Эшкә яллаучы вәкиле (эш бируч) белән килешеп, муниципаль хезмәткәргә отпуск өлеше бүтән дәвамлылыкта да бирелергә мөмкин.

6. Муниципаль хезмәткәргә аның язма гаризасы буенча эшкә яллаучы вәкиле (эш бируч) каары белән, акчалата вазыйфаи тулы керем сакланмычы, күп дигәндә бер ел дәвамлылығында отпуск бирелергә мөмкин.

7. Муниципаль хезмәткәргә федераль законнарда каралган очракларда акчалата вазыйфаи тулы керем сакланмычы гына отпуск бирелә.

6 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРГӘ ХЕЗМӘТЕ ӨЧЕН ТҮЛӘҮ, МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРГӘ БИРЕЛӘ ТОРГАН ГАРАНТИЯЛӘР, МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ

23 Статья. Муниципаль хезмәткәргә хезмәте өчен түләү

1. Муниципаль хезмәткәрнен акчалата вазыйфаи тулы кереме муниципаль хезмәткәрнен үзе биләгән муниципаль хезмәт вазыйфасы нигезендә вазыйфаи окладыннан (алга таба – вазыйфаи оклад), шулай ук айлык һәм башка өстәмә түләүләрдән (алга таба – өстәмә түләүләр) тора.

2. Өстәмә түләүләргә түбәндәгеләр керә:

1) вазыйфаи окладка тиешле еллар эшләгән өчен айлык өстәмә;

2) вазыйфаи окладка муниципаль хезмәтнен аерым шартлары өчен айлык өстәмә;

3) аеруча мөһим һәм катлаулы йөкләмәләрне үтәгән өчен премияләр, аларны түләү тәртибе, муниципаль орган бурычларын һәм функцияләрен тәэммин итүне, вазыйфаи инструкция үтәлешен исәпкә алыш, эшкә яллаучы вәкиле (эш бируч) тарафыннан билгеләнә;

4) айлык акчалата кызыксындыру;

5) класс чины өчен айлык өстәмә;

6) еллык түләүле отпуск биргәндә бер тапкыр бирелә торган түләү;

7) матди ярдәм.

3. Муниципаль хокукий актлар белән фәннәр кандидатының профильле гыйльми дәрәҗәсе, фәннәр докторының гыйльми дәрәҗәсе булган муниципаль хезмәткәрләргә профильле гыйльми дәрәҗә, Татарстан Республикасының Мактаулы исеме өчен айлык хезмәт хакына айлык өстәмә, шулай ук төп хезмәт бурычларына хокукий актларга һәм хокукий актлар проектларына хокукий экспертиза уздыру, хокукий актлар проектларын әзерләү һәм редакцияләү, юрист яки югары юридик белемле башкаручы буларак аларны визалау булган муниципаль хезмәткәрләргә ай саен түләнә торган түләү (юридик эш өчен өстәмә түләүләр) билгеләнергә мөмкин.

4. Муниципаль хезмәткәргә дәүләт серен тәшкил итүче белешмәләр белән эшләгән өчен Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән очракларда, күләмнәрдә һәм тәртиптә вазыйфаи окладка айлык өстәмә түләү билгеләнә.

5. Жирле үзидарә органнары муниципаль хезмәткәргә хезмәт өчен түләү күләмен һәм шартларын мөстәкыйль рәвештә билгели. Вазыйфаи оклад күләме, шулай ук

айлык һәм бүтән өстәмә түләүләр күләме, аларны түләү тәртибе Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә Район Советы чыгара торган муниципаль хокукий актлар белән билгеләнә.

24 статья. Муниципаль хезмәткәргә бирелә торган гарантияләр

1. Муниципаль хезмәткәргә түбәндәгеләр гарантияләнә:

1) вазыйфаи инструкция нигезендә аның вазыйфаи бурычларын үтәвен тәэмин итәрлек эш шартлары;

2) акчалата вазыйфаи тулы керемне вакытында һәм тулы күләмдә алу хокуки;

3) эш (хезмәт) вакытының нормаль дәвамлылыгын билгеләү, ял көннәре һәм эш көннәре булмаган бәйрәм көннәре, шулай ук еллык түләүле отпуск бирү юлы белән тәэмин ителә торган ял;

4) муниципаль хезмәткәргә һәм аның гайлә әгъзаларына, шул исәптән муниципаль хезмәткәр пенсиягә чыкканнан соң да, медицина хезмәте күрсәтү;

5) тиешле еллар эшләгән өчен һәм инвалидлыкка бәйле рәвештә пенсия тәэминаты, шулай ук, муниципаль хезмәткәр вазыйфаи бурычларын үтәгәндә вафат булган очракта, муниципаль хезмәткәрнең гайлә әгъзаларына пенсия тәэминаты;

6) вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәрнең сәламәтлегенә һәм мәлкәтенә зиян килү очрагына мәжбүри дәүләт иминләштерүе;

7) муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәт узган чорда яисә муниципаль хезмәттән киткәннән соң, әмма вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә авырган яисә хезмәткә сәләтен югалткан очракка мәжбүри дәүләт социаль иминләштерүе;

8) муниципаль хезмәткәрне һәм аның гайлә әгъзаларын муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә көч кулланулардан, янаулардан һәм хокукка каршы башка гамәлләрдән федераль законнарда билгеләнгән очракларда, тәртиптә һәм шартларда яклау.

2. Жирле үзидарә органы бетүгә яисә жирле үзидарә органы хезмәткәрләре штатын қыскартуга бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәр белән хезмәт шартнамәсен өзгәндә, муниципаль хезмәткәргә оешма ябылуга яисә оешманың хезмәткәрләр штаты қыскартуга бәйле рәвештә эштән жибәрү очрагында хезмәткәрләр өчен хезмәт законнарында билгеләнгән гарантияләр бирелә.

3. Татарстан Республикасы законнары һәм Балтач муниципаль районы Яңгул авыл жирлеге Уставы белән муниципаль хезмәткәрләргә өстәмә гарантияләр бирелергә мөмкин.

25 статья. Муниципаль хезмәткәргә һәм аның гайлә әгъзаларына пенсия тәэминаты

1. Муниципаль хезмәткәр пенсия белән тәэмин итү өлкәндә Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә торган хокукларга тулы күләмдә ия.

2. Хезмәт пенсиясенә тиешле еллар эшләгән өчен айлык өстәмә түләүнен минималь күләме Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән картлык буенча хезмәт пенсиясенең минималь күләменнән түбәнрәк була алмый.

3. Муниципаль хезмәткәр вазыйфаи бурычларын башкаруга бәйле рәвештә, шул исәптән муниципаль хезмәттән жибәрелүеннән соң вафат булган очракта, мәрхүмнен гайлә әгъзалары караучысын югалту очрагына федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә пенсия алырга хокуклы.

26 статья. Муниципаль хезмәт стажы

1. Хезмәт стажына (гомуми дәвамлылығына) түбәндәге урыннарда даими (штатта) эшләгән чорлар керә:

1) муниципаль хезмәт вазыйфаларында (муниципаль хезмәтнен муниципаль вазыйфаларында). Шул ук вакытта 2006 елның 1 гыйнварыннан муниципаль хезмәт стажына Татарстан Республикасында жирле үзидарә органнарында Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестрында каралган вазыйфаларда;

2) муниципаль вазыйфаларда;

3) Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларында һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларында, әлеге статьяның 2 өлеше нигезендә Татарстан Республикасы (Татар Автономияле Совет Социалистик Республикасы) дәүләт органнарында башка дәүләт вазыйфаларында;

4) Россия Федерациясе дәүләт вазыйфаларында, федераль дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларында, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт вазыйфаларында һәм дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларында, СССР, союздаш һәм автономияле республикалар, яклар (крайлар), өлкәләр, автономияле өлкәләр һәм автономияле округлар дәүләт органнарынdagы, даими нигездә халық депутатларының районнар, шәһәрләр, шәһәрләрдәге районнар, поселок һәм авыл халық депутатлары Советлары һәм аларның башкарма комитетларынdagы, шул исәптән сайланулы вазыйфаларда, әгәр күрсәтелгән вазыйфаларда эшләү (хезмәт узу) вакыты федераль законнар нигезендә федераль дәүләт граждан хезмәтенен тиешле еллар эшләгән өчен пенсия алу хокукуын бирә торган стажын хисаплаганда исәпкә алынса;

5) хезмәт (хәрби хезмәт) узу хәрби хезмәттә булган, эчке эшләр органнарында, Янгынга каршы дәүләт хезмәтендә, жинаять-үтәту системасы органнарында хезмәт узган затларга Россия Федерациясе законнары нигезендә тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү максатында тиешле елларга кертә торган вазыйфаларда (хәрби вазыйфаларда);

6) федераль салым полициясе органнары, наркотик чарапларның һәм психотроп матдәләрнең әйләнешен тикшереп тору органнары хезмәткәрләренең Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә раслана торган вазыйфалар исемлеге нигезендә билгеләнә торган вазыйфаларында;

7) Россия Федерациясе таможня органнары хезмәткәрләренең федераль закон нигезендә билгеләнә торган вазыйфаларында;

8) прокурор хезмәткәрләренең федераль закон нигезендә билгеләнә торган вазыйфаларында;

9) һөнәр берлекләре органнарына сайлану (делегат итеп жибәрелү) сәбәпле федераль закон нигезендә дәүләт органнарынdagы яисә жирле үзидарә органнарынdagы вазыйфалардан азат ителгән хезмәткәрләр һөнәр берлекләре органнарында били торган вазыйфаларда, мона, элекке вазыйфасыннан азат ителеп, дәүләт органында яисә жирле үзидарә органында төзелгән башлангыч һөнәр берлеге оешмасы органына сайланган (делегат итеп жибәрелгән) һөнәр берлеге хезмәткәрләре били торган вазыйфалар да керә;

10) түбәндәгеләрдәге житәкчеләр, белгечләр, хезмәткәрләр вазыйфаларында, сайланулы вазыйфаларда:

а) 1991 елның 6 ноябренә кадәр, шул көнне дә кертеп, КПССның үзәк, республика, өлкә һәм район (шәһәр) органнарында, шулай ук райкомнар хокуклары булган предприятиеләрдәге, оешмалардагы парткомнарда;

б) 1990 елның 26 октябренә кадәр, шул көнне дә кертеп, республика һәм жирле һөнәр берлекләре органнары аппаратларында;

11) 2001 елның 1 гыйнварыннан Россия Федерациясе Пенсия фондының Татарстан Республикасы буенча бүлекчәсенең, Россия Федерациясе Пенсия фондының районнардагы һәм шәһәрләрдәге идарәләренең житәкчеләре, белгечләре вазыйфаларында;

12) федераль законнар нигезендә башка вазыйфаларда.

2. Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларын һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларын, Татарстан Республикасы (Татар АССР) дәүләт органнарында башка дәүләт вазыйфалары биләү чорлары тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү өчен муниципаль хезмәт стажына түбәндәгә тәртиптә кертелә:

1) Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларының жыелма исемлегендә һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары реестрында каралган Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларында һәм дәүләт хезмәте вазыйфаларында, шулай ук дәүләт органнарында Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары реестрина кертелмәгән вазыйфаларда, соыннан бу вазыйфаларны дәүләт хезмәте вазыйфаларының тиешле исемлегенә керткән очракларда, шуны Реестр расланганнан соң эшләү (хезмәт узу) чорлары;

2) 1995 елның 26 маеннан башлап Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларының жыелма исемлеге һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары реестры расланганчы, Татарстан Республикасы дәүләт хезмәткәрләренең дәүләт вазыйфалары реестрында каралган вазыйфаларда, шулай ук Татарстан Республикасы дәүләт хезмәткәрләренең дәүләт вазыйфалары реестрында каралмаган вазыйфаларда, соыннан бу вазыйфаларны дәүләт вазыйфаларының яисә дәүләт хезмәте вазыйфаларының тиешле исемлегенә керткән очракларда, эшләү (хезмәт узу) чорлары;

3) 1995 елның 26 маена кадәр житәкчеләр, белгечләр, хезмәткәрләр вазыйфаларын, сайланулы вазыйфаларны түбәндәгеләрдә биләү чорлары:

а) Татарстан Республикасы Президенты Аппаратында;

б) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында һәм аның Аппаратында, Татарстан Республикасы Дәүләт (парламент) контроле комитетында һәм аның аппаратында;

в) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетында һәм аның Аппаратында;

г) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты каршындагы Дәүләт идарәсе органнарында (идарә органнарында) Татарстан Республикасы Президенты тарафыннан билгеләнә торган исемлек буенча;

д) Татарстан Республикасы вәкиллекләрендә;

е) дәүләт хакимиятенең һәм идарәсенең жирле органнарында (халық депутатларының район, шәһәр, шәһәрләрдәге район Советларында, районнарның, республика әһәмиятendәге шәһәрләрнен, шәһәрләрдәге районнарның администрацияләрендә) һәм аларның аппаратларында;

ж) Татарстан Республикасы Конституция күзәтчелеге комитетында;

з) Татарстан Республикасы халық депутатларын сайлаулар буенча Үзәк сайлау комиссиясендә;

4) житәкчеләрнең, белгечләрнең, хезмәткәрләрнең вазыйфаларын, сайланулы вазыйфаларны түбәндәгеләрдә биләү чорлары:

а) Татарстан Республикасы Югары Советында (Татар АССР Югары Советында) һәм Татар АССР Югары Советы Президиумында, халық депутатларының район, шәһәр, шәһәрләрдәге район, поселок, авыл Советларында һәм аларның аппаратларында;

б) Татарстан АССР Министрлар Советында (Татар АССР Министрлар Кабинетында) һәм аның аппаратында, халық депутатларының район, шәһәр, шәһәрләрдәге район, поселок, авыл Советларының башкарма комитетларында;

в) Татар АССР Министрлар Советының дәүләт идарәсе органнарында, Татар АССР Министрлар Советы каршындагы дәүләт идарәсе органнарында, Татар АССР министрлыкларында һәм ведомстволарында Татарстан Республикасы Президенты тарафыннан билгеләнә торган исемлек буенча;

3. Тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү өчен муниципаль хезмәт стажына муниципаль хезмәткәрнең әлеге Закон нигезендә өстәмә һөнәри белем алу вакыты, шулай ук федераль законнар нигезендә муниципаль хезмәткәр өчен муниципаль хезмәт вазыйфасы сакланып калган башка чорлар кертелә.

4. Муниципаль хезмәт стажына, муниципаль хезмәткәргә бирелә торган тиешле еллар эшләгән өчен ел саен бирелә торган өстәмә түләүле отпускның дәвамлылығын билгеләү һәм аларга федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында һәм Уставта каралган башка гарантияләрне билгеләү өчен, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 25 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән вазыйфаларны биләү чорлары, шулай ук «Россия Федерациясе дәүләт граждан хезмәте турында» 2004 өлтөрнөштөн 27 июлендәге 79-ФЗ номерлы Федераль законның 54 статьясындагы 2 өлеше нигезендә дәүләт граждан хезмәте стажына кертелә (исәпкә алына) вазыйфаларны биләү чорлары кертелә (исәпкә алына).

27 статья. Муниципаль хезмәт стажын исәпләп чыгару һәм билгеләү тәртибе

1. Муниципаль хезмәт стажын исәпләп чыгару календарь тәртибендә башкарыла. Муниципаль хезмәт стажын исәпләп чыгарганда хезмәт (эш) чорлары бергә кушыла.

2. Билгеләнгән үрнәктәгә хезмәт кенәгәсе муниципаль хезмәт стажын раслый торган төп документ була.

3. Муниципаль хезмәт стажын исәпләгәндә хезмәт кенәгәсендә исәпкә алына торган язулар аларны хезмәт кенәгәсенә керткән көнгә гамәлдә булган хезмәт турындагы законнар нигезендә рәсмиләштерелгән булырга тиеш. Хезмәт кенәгәсендә муниципаль хезмәт стажына кертелә торган хезмәт (эш) чорларын раслау өчен нигез итеп алына торган хаталы яисә төгәл булмаган белешмәләр булган очракларда, хезмәт кенәгәсенә федераль законнарда каралган тәртиптә үзгәрешләр кертелә.

Хезмәт кенәгәсендә муниципаль хезмәт стажын раслый торган язулар булмаган очракларда, әлеге стаж шул стажга кертелә торган вазыйфаларда хезмәт (эш) чорларын раслый торган, вазыйфага билгеләп кую һәм аннан азат итү турындагы документларның күчермәләре белән бергә бирелгән белешмәләр нигезендә расланы.

4. Хәрби хезмәт узу, аңа тиңләштерелгән башка хезмәт узу чорлары, шулай ук федераль салым полициясе органнары, таможня органнары хезмәткәрләренең хезмәт узу чорлары хәрби билетлар, хәрби комиссариатларның, хәрби бүлекчәләрнең, архив учреждениеләренең белешмәләре, хезмәт кенәгәсендәге язулар, хезмәт узу исемлегендәге язулар белән расланырга мөмкин.

5. Элеге «Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт турында» Татарстан Республикасы Законының 23 статьясында каралган вазыйфалардагы хезмәт (эш) чорларын раслау өчен кирәк булган очракларда хокукый актларның күчермәләре яисә вазыйфага билгеләп кую яисә вазыйфадан азат итү турында алардан өземтәләр бирелергә мөмкин.

6. Тиешле еллар эшләгән өчен вазыйфаи окладка айлык өстәмә билгеләү, тиешле еллар эшләгән өчен еллык өстәмә түләүле отпускның дәвамлылыгын, хезмәттә югары уңышларга ирешкән өчен кызыксындырулар күләмен билгеләү өчен муниципаль хезмәт стажы муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәт вазыйфасын били торган жирле үзидарә органының, муниципаль берәмлекнен сайлау комиссиясенең муниципаль хезмәт стажын билгеләү комиссиясе каары белән билгеләнә. Күрсәтелгән комиссия жирле үзидарә органының хокукый акты белән төзелә.

Муниципаль хезмәт стажын билгеләү комиссиясе турындагы нигезләмәне жирле үзидарә органы, муниципаль берәмлекнен сайлау комиссиясе раслый.

7. Тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү максатында муниципаль хезмәт стажы билгеләнгән тәртиптә тапшырылган, муниципаль хезмәт стажын раслый торган документлар нигезендә тиешле еллар эшләгән өчен пенсияләрне билгеләү буенча вәкаләтле орган тарафыннан муниципаль хезмәткәрнең тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләүне сораган гаризасы буенча законнар нигезендә билгеләнә.

8. Тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү муниципаль хезмәт вазыйфасын биләгән затта Россия Федерациясе бюджет системаһы бюджетларына салымнар, жилемнар һәм башка мәжбүри түләүләр буенча бурычлар булмаганды башкарыла.

Тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләүне сорап мөрәҗәгать иткән көннән соң 90 көн эчендә жайга салынганда тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү шундый билгеләнеш сорап мөрәҗәгать иткән көннән башкарыла.

7 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРНЕ КЫЗЫКСЫНДЫРУ. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРНЕҢ ДИСЦИПЛИНАР ЖАВАПЛЫЛЫГЫ

28 Статья. Муниципаль хезмәткәрне кызыксындыру

1. Муниципаль хезмәткәр үзенен вазыйфаи бурычларын намуслы һәм нәтижәле үтәгән, мактауга лаек булып хезмәт узган, аеруча мөһим һәм катлаулы йөкләмәләрне үтәгән өчен, аңа карата түбәндәге кызыксындыру төрләре кулланылырга мөмкин:

- 1) рәхмәт белдерү;
- 2) бер мәртәбә бирелә торган акчалата кызыксындыру түләү;
- 3) кыйммәтле бүләк белән бүләкләү;
- 4) мактаулы грамота белән яисә жирле үзидарә органнары билгеләгән бүләкләрнең башка төрләре белән бүләкләү;
- 5) законнар нигезендә дәүләт бүләкләре белән бүләкләү;
- 6) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә Балтач муниципаль районы Яңгул авыл жирлеге уставында һәм башка муниципаль хокукый актларда билгеләнгән бүтән кызыксындыру төрләре.

2. Элеге статьяның 1 өлешендә каралган кызыксындыруларны куллану тәртибе һәм шартлары муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

29 статья. Муниципаль хезмәткәрнең дисциплинар жаваплылығы

1. Муниципаль хезмәткәр дисциплинар гамәл қылган – үзенә йөкләнгән хезмәт бурычларын үз гаебе белән үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән өчен эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) түбәндәге дисциплинар жәза чарапларын кулланырга хокуклы:

- 1) кисәтү;
- 2) шелтә ясау;
- 3) тиешле нигезләр буенча муниципаль хезмәттән азат итү.

2. Дисциплинар гамәл қылган муниципаль хезмәткәр вазыйфаи бурычларны үтәүдән, аның дисциплинар жаваплылығы турындагы мәсъәлә ҳәл ителгәнчә, вакытлыча (әмма бер айдан да озагракка түгел) акчалата хезмәт хакы сакланып, читләштерелергә мөмкин. Бу очракта муниципаль хезмәткәрне вазыйфаи бурычларны үтәүдән читләштерү муниципаль хокукый акт нигезендә башкарыла.

3. Дисциплинар жәза бирүләрне куллану һәм кире алу тәртибе, Россия Федерациясенең, Татарстан Республикасының муниципаль хезмәт турындагы, коррупциягә каршы тору турындагы законнарында каралган очраклардан тыш, хезмәт законнарында билгеләнә.

30 статья. Чикләүләрне һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмый калу яисә жайга салу турындагы таләпләрне үтәмәгән һәм коррупциягә каршы көрәш максатларында билгеләнгән бурычларны үтәмәгән өчен жәзалар

1. Муниципаль хезмәткәр чикләүләрне һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмый калу яисә жайга салу турындагы таләпләрне үтәмәгән һәм «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда, «Коррупциягә каршы көрәш турында» Федераль законда һәм башка федераль законнарда коррупциягә каршы көрәш максатларында куелган бурычларны үтәмәгән өчен түләтүләр муниципаль хезмәткәрләргә коррупциячел хокук бозу турында мәгълүмат кергән көннән алып алты айдан да соңга калмычча, муниципаль хезмәткәрнең вакытлыча хезмәткә яраксызлығы чорларын, аның отпустка булуын исәпкә алмаганда һәм коррупциячел хокук бозу башкарылган көннән соң өч елдан да соңга калмычча кулланыла. Күрсәтелгән срокларга жинаять эше буенча житештерү вакыты кертелми.

2. Муниципаль хезмәткәр, әлеге Нигезләмәның 11 һәм 12 статьяларында каралган хокук бозуларны қылган очракларда ышаныч югалтуга бәйле рәвештә, муниципаль хезмәттән азат ителергә тиеш.

3. Әлеге Нигезләмәның 11, 12 һәм 26 статьяларында каралган жавапка тартулар эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) тарафыннан түбәндәгеләр нигезендә кулланыла:

1) тиешле муниципаль органның коррупциячел һәм башка хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе (алга таба – хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе) уздырган тикшерү нәтижәләре турындагы доклад;

2) әгәр тикшерү нәтижәләре турындагы доклад муниципаль хезмәткәрләрнен хезмәт тәртибенә карата таләпләрне үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтын жайга салу комиссиясенә жибәрелсә, комиссия күрсәтмәсе;

2.1) муниципаль хезмәткәрнең ризалығы белән генә һәм коррупциячел хокук бозуны қылу фактын тануы шарты белән, хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсенең коррупциячел хокук бозу қылыну хакында аны

кылуның факттагы хәлләре бәян ителгән доклады һәм муниципаль хезмәткәрнен язмача аңлатмасы (ышанычны югалтуга бәйле рәвештә эштән азат итү рәвешендәге жәза бирелудән тыш);

- 3) муниципаль хезмәткәрнен аңлатмалары;
- 4) башка материаллар.

4. Хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тикшерү уздыру өчен түбәндәгеләр тарафыннан язма рәвештә бирелгән житәрлек мәгълүмат нигез була:

1) хокук саклау органнары, башка дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфаи затлары;

2) сәяси партияләрнен региональ яисә жирле бүлекчәләре, шулай ук закон нигезендә теркәлгән, сәяси партияләр булмаган региональ ижтимагый берләшмәләр;

- 3) тиешле муниципаль берәмлектә төзелгән ижтимагый совет;

- 4) массакүләм мәгълүмат чаралары.

5. Аноним хәбәрләр хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан тикшерү уздыру өчен нигез була алмый.

6. Хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе, тикшерү уздырганчы, муниципаль хезмәткәрдән язма рәвештә аңлатма алырга тиеш. Әгәр муниципаль хезмәткәр әлеге аңлатманы ике эш көне эчендә бирмәсә, тиешле акт төзелә. Муниципаль хезмәткәр тарафыннан аңлатма бирелмәү тикшерү уздыруга totkarlyk була алмый.

7. Нигезләмәнең 11, 12 һәм 26 статьяларында каралган жавапка тартуларны кулланганда, муниципаль хезмәткәр кылган коррупцион хокук бозуның характеры, аның авырлығы, аны кылгандагы шартлар, муниципаль хезмәткәрнен башка чикләүләрне һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмый калу яисә жайга салу турынdagы таләпләрне үтәве һәм коррупциягә каршы көрәш максатларында билгеләнгән бурычларны үтәве, шулай ук муниципаль хезмәткәрнен мона кадәр үз вазыйфаи бурычларын башкару нәтижәләре исәпкә алына.

8. Нигезләмәнең 11, 12 һәм 26 статьяларында каралган түләтүләр, муниципаль хезмәткәрнен вакытлыча хезмәткә яраксызлығы чорын, аның отпусткта булуын, аның нигезле сәбәпләр аркасында хезмәт итүенең башка очракларын, шулай ук хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан тикшерү һәм муниципаль хезмәткәрләрнен хезмәт тәртибенә таләпләрне үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликттың жайга салу буенча комиссия тарафыннан әлеге тикшерү материалларын карау вакытын исәпкә алмаганда, коррупцион хокук бозу очракларын ачыклаган көннән алыш бер айдан да соңга калмычча кулланыла. Бу чакта коррупцион хокук бозу кылышында көннән алыш алты айдан да соңга калмычча түләтү кулланылырга тиеш.

9. Коррупцион хокук бозган очракта муниципаль хезмәткәрне жавапка тарту турынdagы актта жавапка тарту өчен нигез буларак 11 статьяның 3 өлеше, 12 статьяның 5 өлеше яисә Нигезләмәнең 26 статьясы күрсәтелә.

10. Хокук бозуны һәм нигезләмәләре бозылган норматив хокукий актлар күрсәтелгән муниципаль хезмәткәргә карата жавапка тарту куллану турынdagы яисә муниципаль хезмәткәргә карата мондый жавапка тарту кулланудан нигезләре күрсәтелгән баш тарту турынdagы актның күчермәсе тиешле акт чыгарылган көннән алыш өч эш көне эчендә муниципаль хезмәткәргә расписка белән тапшырыла. Әгәр муниципаль хезмәткәр күрсәтелгән расписканы бирүдән баш тартса, тиешле акт төзелә.

11. Муниципаль хезмәткәр жавапка тартуга карата федераль закон нигезендә шикаять бирә мөмкин.

12. Әгәр жәза кулланылған көннән бер ел дәвамында муниципаль хезмәткәр әлеге Нигезләмәнен 29 статьясындагы 1 өлешенең 1 яки 2 пункттында каралган дисциплинар түләтүгә дучар ителмәсә, ул түләтелми дип санала.

13. Яллаучы (эш бирич) вәкиле муниципаль хезмәткәрдән әлеге Нигезләмәнен 29 статьясындагы 1 өлешенең 1 яки 2 пункттында каралган дисциплинар түләтүне үз инициативасы буенча дисциплинар жәза кулланылған көннән бер ел узганчы яисә аның турыдан-туры житәкчесе үтенечнамәсе буенча алырга хокуклы.

14. Муниципаль хезмәткәргә ышаныч югалуга бәйле рәвештә эштән азат итү рәвешендәге түләтүне куллану турында белешмәләр «коррупциягә каршы тору турында» Федераль законның 15 статьясында каралган ышаныч югалу сәбәпле, муниципаль хезмәткәр Муниципаль хезмәт узган жирле үзидарә органы тарафыннан эштән азат ителгән затлар реестрына кертелә.

8 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕКТӘ КАДРЛАР ЭШЕ

31 Статья. Муниципаль берәмлектә кадрлар эше

Муниципаль берәмлектә кадрлар эшенә түбәндәгеләр керә:

1) муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләу өчен кадрлар составын булдыру;

2) муниципаль хезмәт турындагы законнарның нигезләмәләрен гамәлгә ашыру турында тәкъдимнәр әзерләү һәм шул тәкъдимнәрне эшкә яллаучы вәкиленә (эш биричегә) керту;

3) муниципаль хезмәткә урнашуга, аны узуга, хезмәт шартнамәсе (контракты) төзүгә, муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп куюга, биләгән муниципаль хезмәт вазыйфасыннан азат итүгә, муниципаль хезмәткәрнен муниципаль хезмәттән жибәрелүенә һәм пенсиягә чыгуына бәйле муниципаль хокукий актлар проектларын әзерләүне оештыру һәм тиешле документларны рәсмиләштерү;

4) муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт кенәгәләрен алып бару;

5) «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 30 статьясында билгеләнгән тәртиптә муниципаль хезмәткәрләрнең шәхси эшнамәләрен алып бару;

6) муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт таныклыкларын рәсмиләштерү һәм тапшыру;

7) муниципаль хезмәткә кергәндә граждан тарафыннан бирелә торган шәхси белешмәләрнең һәм башка мәгълүматның дөреслеген тикшерүне оештыру, шулай ук дәүләт серен тәшкил итә торган белешмәләрдән файдалануга билгеләнгән рәвештәге рөхсәтне рәсмиләштерү;

12) муниципаль хезмәткәрләрнең керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характеристадагы йөкләмәләре турындагы белешмәләрне, шулай ук «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 13 статьясында һәм башка федераль законнарда билгеләнгән муниципаль хезмәткә бәйле чикләүләрнең үтәлүен тикшерүне оештыру;

13) муниципаль хезмәткәрләргә муниципаль хезмәтнен хокукий һәм башка мәсьәләләре буенча консультация бири;

14) кадрлар эшенен хезмәт турындагы законнарда һәм әлеге Законда билгеләнә торган башка мәсьәләләрен хәл итү.

32 статья. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси белешмәләре

1. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси белешмәләре – муниципаль хезмәтнен биләп торган вазыйфасы буенча бурычларны муниципаль хезмәткәрнең үтәвенә бәйле рәвештә эшкә яллаучы вәкиленә (эш биручегә) кирәклө һәм конкрет муниципаль хезмәткәргә қагылышлы булган мәгълүмат.

2. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси белешмәләре шәхси белешмәләр өлкәсендә Россия Федерациясе законнары нигезендә Россия Федерациясе Хезмәт кодексының 14 бүлегендә каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып эшкәртелергә тиеш.

33 статья. Муниципаль хезмәтнен кадрлар составын булдыруның өстенлекле юнәлешләре

Муниципаль хезмәтнен кадрлар составын булдыруның өстенлекле юнәлешләре түбәндәгеләр була:

1) муниципаль хезмәт вазыйфасына югары квалификацияле белгечләрне аларның профессиональ сыйфатларын һәм компетентлыгын исәпкә алып билгеләп кую;

2) муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәттә үсүенә ярдәм итү;

3) муниципаль хезмәткәрләрнең квалификациясен күтәрү;

4) кадрлар резервын булдыру һәм аннан нәтижәле файдалану;

5) муниципаль хезмәткәрләрнең эш нәтижәләрен атtestация уздыру юлы белән бәяләү;

6) гражданнар муниципаль хезмәткә кергәндә, кадрлар сайлап алуның һәм аны узганда кадрлар белән эшләүнен заманча технологияләрен куллану.

9 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТНЕ ФИНАНСЛАУ һәм АНЫ ҮСТЕРҮ ПРОГРАММАЛАРЫ

35 статья. Муниципаль хезмәтне финанслау

Муниципаль хезмәтне финанслау жирле бюджетлар акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла, моңа муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәте өчен түләү, пенсия тәэминаты чыгымнары, федераль законда башкасы билгеләнмәгән булса, муниципаль хезмәткәрләргә бирелә торган гарантияләрне тәэммин итүгә бәйле бүтән чыгымнар керә.

36 статья. Муниципаль хезмәтне үстерү программалары

1. Муниципаль хезмәтне үстерү жирле бюджетлар һәм Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән финансрана торган муниципаль хезмәтне үстерүнен муниципаль программалары һәм Татарстан Республикасының муниципаль хезмәтне үстерү программалары белән тәэммин ителә.

2. Жирле үзидарә органнары, муниципаль районның сайлау комиссияләре һәм муниципаль хезмәткәрләр жирле үзидарәнен аерым органнарында, муниципаль районның сайлау комиссияләрендә эшчәнлек нәтижәлелеген арттыру максатларында, экспериментлар уздырылырга мөмкин. Әлеге статьяның 1 өлешендә курсәтелгән муниципаль хезмәтне үстерү программаларын гамәлгә ашыру барышында экспериментлар уздыру тәртибе, шартлары һәм вакытлары Татарстан Республикасы норматив хокукий актларында һәм муниципаль хокукий актларда билгеләнә.